

Ár 2018, föstudaginn 13. apríl 2018, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Auður Inga Ingvarsdóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hrannar Már Gunnarsson, Unnur Erla Jónsdóttir og Fura Sóley Hjálmarsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 35/2017**:

M sóknaraðili
gegn
F fjármálafyrirtæki

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 12. júlí 2017, með kvörtun sóknaraðila, dags. sama dag. Með tölvupósti nefndarinnar 14. júlí 2017, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 28. ágúst 2017. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar samdægurs og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með bréfi, dags. 28. ágúst 2017. Nefndin sendi fyrirspurnir til varnaraðila 9. og 27. mars og til sóknaraðila 9. mars 2018 og bárust svör og gögn frá báðum aðilum.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 9. og 22. mars og 6. og 13. apríl 2018.

II.

Málsatvik.

Þann 16. febrúar 2009 gaf sóknaraðili út skuldabréf X til FF að fjárhæð 1.233.000 kr. Lánið var verðtryggt miðað við vísitölu neysluverðs, með grunnvísitölu 332,9 stig. Lánið skyldi endurgreiðast með 120 afborgunum á 3 mánaða fresti og bar það verðtryggða kjörvexti, auk 4,5% vaxtaálags sem eru í dag samtals 8,95%. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF samkvæmt skuldabréfinu. Vanskil urðu á láninu og leitaði sóknaraðili í kjölfarið til Umboðsmanns skuldara þann 29. október 2010 á grundvelli laga nr. 101/2010 um greiðsluaðlögun einstaklinga. Umsókn sóknaraðila um greiðsluaðlögun var samþykkt af Umboðsmanni skuldara og var sóknaraðili í greiðsluskjóli til 22. október 2015, sbr. 11. gr. laga nr. 101/2010.

Þann 28. desember 2015 voru eftirstöðvar skuldarinnar 2.796.977 kr. og sömdu málsaðilar um breytingu á greiðsluáætlun lánsins þann 8. janúar 2016. Breytingin var þess efnis að eftirstöðvar lánsins, auk vaxta og verðbóta, skyldu greiðast með 240 afborgunum á eins mánaða fresti og myndi fyrsti gjalddagi þessa fyrirkomulags vera 1. febrúar 2016. Vegna mistaka sem áttu sér stað af hálfu varnaraðila tók hið nýja greiðslufyrirkomulag ekki gildi fyrr en 1. júní 2017 en fram til þess tíma voru greiðslum háttað samkvæmt eldri greiðsluáætluninni. Þegar komist var upp um umrædd mistök voru þau lagfærð og hið nýja greiðslufyrirkomulag tók gildi samkvæmt samkomulagi aðila.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að honum verði gefinn „*lausn undan öllum skyldum vegna skuldbréfs X*“. Til vara krefst sóknaraðili þess að „*felldar verði niður 1.607.641 kr. sem m.a. var reiknuð ofan á kröfu í formi vaxta og kostnaðar á meðan krafan var í skjóli Umboðsmanns skuldara*“. Þess til viðbótar krefst sóknaraðili að vöxtum skuldbréfsins verði breytt svo að það beri 5% óverðtryggða vexti. Til þrautavara krefst sóknaraðili þess að krafan skuli „*endurútreiknuð til lækkunar með tilliti til sanngirnisvaxta*“ og að allar fyrri innborganir á skuldbréfið verði reiknaðar og komi til frádráttar kröfuupphæðarinnar.

Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðili hafi gert mistök við innheimtu kröfunnar. Vísar sóknaraðili til þess að varnaraðili hafi ekki tekið mið af umsaminni breytingu greiðsluáætlunar, sem átti að taka gildi þann 1. febrúar 2016. Þess í stað hafi umsamið greiðslufyrirkomulag tekið gildi 1. júní 2017 og voru afborganir hækkaðar úr um 25.000 kr. á þriggja mánaða fresti í um 32.000 kr. mánaðarlega að sögn sóknaraðila. Sóknaraðili telur að réttast hafi verið af hálfu varnaraðila að gera sér viðvart af þessari breytingu með hæfilegum fyrirvara.

Sóknaraðili vísar einnig til þess að vextir af umræddu skuldbréfi séu of háir til að standast nokkurs konar sanngirnismat. Í því samhengi vísar sóknaraðili til þeirrar uppsöfnun vaxta sem hafi átt sér stað meðan mál hans var til meðferðar hjá Umboðsmanni skuldara. Sóknaraðili vísar að auki til þess honum hafi ekki verið aðgengileg gögn bankans um stöðu skuldbréfsins eða fyrri afborganir sínar.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðili verði hafnað.

Varnaraðili mótmælir ekki þeirri staðhæfingu sóknaraðila að mistök hafi átt sér stað af hálfu bankans hvað varðar ofangreindar breytingar á greiðsluáætlun. Varnaraðili vísar þó til þess að sóknaraðila hefði mátt vera ljóst um þessi mistök og að sóknaraðili hafi borgað töluvert lægri fjárhæð mánaðarlega en fram kemur í greiðsluáætlun. Því telur varnaraðili að sóknaraðili hafi ekki getað haft réttmætar væntingar til þess að greiðslufyrirkomulagið myndi halda áfram með sama hætti. Varnaraðili vísar jafnframt til þess að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að hann hafi orðið fyrir tjóni vegna framangreindra mistaka.

Hvað varðar kröfu sóknaraðila um lækkun vaxta og endurútreikning lánsins með tilliti til „*sanngirnisvaxta*“ vísar varnaraðili til meginreglu samningaréttar um að samninga skuli halda. Varnaraðili telur sig á engum tímapunkti hafa sýnt af sér háttsemi sem samræmist ekki meginreglum um góða viðskiptahætti og vönduð vinnubrögð eða ákvæðum laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Í því samhengi bendir varnaraðili á að reynt hafi verið að koma til móts við sóknaraðila með að bjóða honum lækkun vaxta sem hann hafi ekki fallist á.

V.

Niðurstaða

Ágreiningur aðila lýtur að gildi og efni skuldbréfs X. Sóknaraðili krefst þess að framangreint skuldbréf verði felld úr gildi. Byggir sóknaraðili á því að mistök hafi átt sér stað við innheimtu af hálfu varnaraðila. Að auki byggir sóknaraðili á því að vaxtakjör skuldbréfsins séu ósanngjörn. Varakröfur sóknaraðila varða breytingar á efni skuldbréfsins með vísan til sömu röksemda. Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Ekki er ágreiningur milli aðila um að mistök hafi átt sér stað af hálfu varnaraðila, þar sem varnaraðili hafi ekki framfylgt breytingum á greiðsluáætlun eins og um var samið. Hins vegar hefur sóknaraðili ekki tekist að sýna fram á að hann hafi orðið fyrir tjóni vegna framangreindra mistaka. Að auki verður að telja sóknaraðila hafa verið ljóst eða mátt vera ljóst að hið umsamda greiðslufyrirkomulag hafi ekki tekið gildi samkvæmt samningi milli aðila, þar sem honum var gert að greiða mun lægri fjárhæð í 16 mánuði eftir að umrædd greiðsluáætlun hefði átt að taka gildi eins og samið var um. Sóknaraðili láðist að tilkynna þessi mistök til varnaraðila og getur því ekki borið fyrir sig að ósanngjarnt hafi verið af hálfu varnaraðila að breyta fyrirkomulagi innheimtu sinnar eftir að þeim urðu mistökin ljós. Sóknaraðili ber þá einnig fyrir sig að vextir skuldabréfsins séu of háir. Í því sambandi verður að líta til þess að við upphaf samningssambands aðila samþykkti sóknaraðili vaxtakjör skuldabréfsins. Auk þess hefur sóknaraðili ekki sett fram nein haldbær gögn til stuðnings því að umræddir vextir séu óeðlilega háir eða af hverju ekki ætti að byggja á umræddum vöxtum við uppgjör bréfsins. Að öllu framangreindu virtu verður ekki fallist á kröfu sóknaraðila um ógildingu skuldabréfsins.

Hvað varðar varakröfu sóknaraðila, um niðurfellingu vaxta og kostnaðar skuldarinnar meðan krafan var í greiðsluskjóli, ber að líta til þess að dráttarvextir söfnuðust á kröfuna á meðan sóknaraðili leitaði greiðsluáðlögunar hjá Umboðsmanni skuldara, í samræmi við lög nr. 101/2010 um greiðsluáðlögun einstaklinga. Í 1. mgr. 11. gr. laga nr. 101/2010 kemur fram að meðan skuldari leitar greiðsluáðlögunar hjá Umboðsmanni skuldara er lánadrottni óheimilt að krefjast eða taka við greiðslu á kröfum sínum. Í 7. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu kemur skýrt fram að ekki skuli reikna dráttarvexti á kröfur þann tíma sem greiðsludráttur verður ef skuldari heldur af lögsmætum ástæðum eftir greiðslu eða hluta hennar. Þar sem sóknaraðili var beinlínis óheimilt að greiða inn á kröfu varnaraðila á því tímabili sem sóknaraðili leitaði greiðsluáðlögunar verður að telja að varnaraðili hafi ekki verið heimilt að reikna á kröfuna dráttarvexti á því tímabili, sbr. Hrd. nr. 159/2017. Varnaraðili var þó heimilt að reikna á kröfuna almenna vexti samkvæmt samkomulagi aðila á umræddu tímabili, sbr. 2. mgr. 11. gr. laga nr. 101/2010. Gögn málsins bera það ekki glöggst með sér hvort að dráttarvextir hafi í raun verið innheimtir á tímabili greiðsluskjóls, þótt þeir hafi samkvæmt gögnum verið reiknaðir á kröfuna. Hafi dráttarvextir verið greiddir af kröfunni verður að fallast á það með sóknaraðila að óheimilt var að innheimta dráttarvexti vegna þess tímabils er krafan var í greiðsluskjóli og að hann eigi rétt á að fá dráttarvexti á því tímabili fellda niður.

Hvað varðar varakröfur sóknaraðila um endurútreikning skuldarinnar í heild sinni í samræmi við lægri vaxtaþrósentu og breytingu á vaxtakjörum skuldabréfsins. Sóknaraðili hefur ekki fært fram nein gögn eða haldbæran rökstuðning til að sýna fram á að umrædd vaxtakjör séu ósanngjörn eða hvers vegna ekki ætti að byggja útreikning kröfunnar á þeim. Að því sögðu er ekki fallist á þær varakröfur sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Fallist er á kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, um niðurfellingu dráttarvaxta á tímabilinu 29. október 2010 til 22. október 2015, meðan hann var í greiðsluskjóli. Öðrum kröfum sóknaraðila á hendur varnaraðila er hafnað.

Reykjavík, 13. apríl 2018.

Auður Inga Ingvarsdóttir

Geir Arnar Marelsson
Unnur Erla Jónsdóttir

Hrannar Már Gunnarsson
Fura Sóley Hjálmarsdóttir